

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Monitoringsplan Haven–Stad Amsterdam

De gemeente Amsterdam wil het haven- en industriegebied binnen de Ring A10 omvormen tot een gemengd stedelijk gebied. De omvorming levert een belangrijke bijdrage aan de woningbehoefte, 40.000–70.000 woningen tot 2040. Uit het milieueffectrapport voor het plan Haven–Stad bleek dat monitoring tijdens de ontwikkeling belangrijk is. Door te monitoren wordt namelijk duidelijk of de ambities voor bereikbaarheid, duurzaamheid en gezondheid gehaald worden of dat bijsturing nodig is. Deze case beschrijft hoe Amsterdam die monitoring vorm geeft en welke adviezen de Commissie meegaf voor de verdere uitwerking van het monitoringsplan.

Waarom een monitoringsplan?

Een monitoringsplan is van belang bij onzekerheden over belangrijke milieueffecten, zoals bij langlopende en globale plannen als Haven–Stad. Door te monitoren kan de gemeente tussentijds beoordelen of het plan verloopt als gedacht, de ambities gerealiseerd worden en de milieueffecten zijn zoals voorspeld. Amsterdam gebruikt de monitoring ook om het milieueffectrapport voor de ontwikkelstrategie van Haven–Stad actueel te houden. Zo blijft het bruikbaar voor vervolgbesluiten. De gemeente spreekt daarom van een ‘levend’, dynamisch milieueffectrapport.

Systematiek van monitoring

Het monitoringsplan voor Haven–Stad omvat een nulmeting als referentie. Met een doorlopende monitoring blijven de meetgegevens actueel. De verzamelde meetgegevens worden opgeslagen in een *functiedatabase* en in een *leefomgevingsfoto*.

In de functiedatabase wordt het gerealiseerde programma bijgehouden, zoals woningen en voorzieningen. De leefomgevingsfoto houdt de kwaliteit van de fysieke leefomgeving bij.

Elke twee jaar worden de monitoringsgegevens geëvalueerd en gerapporteerd, eventueel met voorstellen voor bijsturing op maatregelen, ambities en plannen. Het college van burgemeester en wethouders en/of de gemeenteraad besluiten vervolgens over de voorstellen.

Indicatoren gekoppeld aan ambities

In de ontwikkelstrategie voor Haven–Stad zijn per ambitie verschillende subambities geformuleerd waaraan indicatoren zijn gekoppeld. De Commissie adviseerde indicatoren te kiezen die doorslaggevend zijn voor het op tijd realiseren van de (sub)ambities, maar ook handelingsperspectief bieden: welke acties zijn mogelijk als een indicator afwijkt van de streefwaarde? Belangrijk daarbij is ook om vooraf aan te geven wanneer er noodzaak is om bij te sturen. Dit kan door per indicator, zo

kwantitatief mogelijk, de streefwaarde aan te geven en na te gaan wat het moment is waarop maatregelen nodig zijn en welke maatregelen dit dan zijn. Dit is belangrijk voor de transparantie en de voorspelbaarheid van besluiten over de concrete invulling van Haven-Stad.

Voorbeeld indicator

Voor de ambitie 'bereikbaarheid' wil de gemeente het autoverkeer beperken en het langzaam verkeer (fietsen, lopen) stimuleren. Een subambitie is het 'realiseren van goed openbaar vervoer'. De reistijd met het openbaar vervoer naar het centrum van Amsterdam of naar NS-stations is daarbij een belangrijke indicator. De indicator biedt input voor mogelijk bijsturende maatregelen, zoals het verhogen van de frequentie van het openbaar vervoer.

Schaalniveau en nauwkeurigheid van meetgegevens

Haven-Stad ontwikkelt zich per deelgebied. Het ligt dan ook voor de hand de indicatoren per deelgebied vast te stellen, zeker als de ambities per deelgebied verschillen en de evaluatie en bijsturing ook per deelgebied plaatsvindt. Ook is het belangrijk om aan te geven hoe ontwikkelingen in aangrenzende gebieden de ontwikkeling in Haven-Stad beïnvloeden en omgekeerd. De Commissie adviseerde daarom een link te leggen tussen de monitoring voor Haven-Stad en die voor de toekomstige gemeente-brede omgevingsvisie en het omgevingsplan.

De indicatoren worden opgebouwd aan de hand van meetgegevens. Natuurlijk handig om daarbij gebruik te maken van meetgegevens die toch al, in andere kaders, worden verzameld. Ga nog wel na wat de nauwkeurigheid van meetgegevens moet zijn om te kunnen beoordelen of bijsturing nodig is om de ambities te halen.

Evaluatie en bijsturing

Zinnvolle evaluatie vraagt, naast de monitoringsrapportage over Haven-Stad, ook informatie over autonome ontwikkelingen. Het gaat dan om:

- Ruimtelijke ontwikkelingen buiten Haven-Stad.

- Maatschappelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld veranderende gemiddelde woninggrootte.
- Technologische ontwikkelingen, zoals smart mobility.
- Ontwikkelingen op het gebied van klimaat en wet- en regelgeving.

Hierdoor ontstaat inzicht in hoeverre verandering in de indicatorwaarden het gevolg zijn van ontwikkeling in Haven-Stad zelf of (gedeeltelijk) van autonome ontwikkelingen. Informatie over oorzaak-gevolg is essentieel om te bepalen of, en zo ja welke mogelijkheden er zijn tot bijsturing (bijvoorbeeld realisatie van ander type woningen) of dat ambities moeten worden bijgesteld (bijvoorbeeld ten aanzien van klimaatbestendigheid).

Betrokkenheid van stakeholders

Monitoring en evaluatie heeft ook een belangrijke communicatieve waarde en kan zorgen voor betrokkenheid van stakeholders (bedrijven, bewoners). Belangrijk is na te denken hoe de communicatie naar de stakeholders verloopt, wat hun rol is bij de monitoring en bij de evaluatie en eventuele bijsturing. Naast kwantitatieve informatie over de leefomgevingskwaliteit (geluid, luchtkwaliteit, geur, trillingen, veiligheid) kan ook de beleving van bewoners worden gemonitord, denk dan aan sociale veiligheid, kwaliteit van de woningen en voorzieningen.

Meer weten?

Bel, mail of kom langs. We staan je graag te woord.

- Geert Draaijers, 030 234 7606, gdraaijers@eia.nl
- Marianne Schuerhoff, 030 234 7642, mschuerhoff@eia.nl